

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VIII. Idem a Concilio Lateran.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

transire voluerint, aliqua pecunia^b requiratur; neque Prioratus, vel Capellania quilibet Monachorum, vel Clericorum annua distractione^c vendatur; neque ab eo, cui regimen ipsarum committitur, ex earum omissione pretium exigatur. Hoc simoniacum esse Sanctorum Patrum auctoritas manifestè declarat. Undè quisquis hoc de cætero attentare præsumperit, tam qui dederit, quam qui receperit, partem se cum Simone non dubitet habiturum. ^d Prosepultura quidem, & chrisimatis, ^e & olei perceptione, nulla alicujus pretii exactio intendatur, nec sub obtentu cujusquam consuetudinis reatum suum aliquis tueatur, quia diuturnitas temporis non minuit peccatum, sed auget.

NOTÆ.

1. ^a **T** *Wronens.*] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc titul. cap. 7.* & post Concil. Later. *part. 2. cap. 10.* Et licet hæc verba non reperiuntur in ipso concilio Turon. sub Alexan. III. celebrato, sententia tamen extat in Canone s. ipsius Concilii, puout illum edidit Coriolanus; & omnia verba reperiuntur apud Guillelmum Neubrig. *lib. 2. histor. Anglia, cap. 14.* De hoc Concilio nonnulla adduxi in *cap. nonnullis 27. de rescriptis.*
2. ^b *Requiratur.*] De Simonia in ingressu Reli-

gionis non committenda, agemus in *cap. veniens 19 hoc titul.*

^c *Vendatur.*] De Simonia fugienda in beneficiis Ecclesiasticis, agemus infra in *cap. 13.*

^d *Prosepultura, & exequiis defunctorum.*] Ut probavi in *cap. ad abolendam, de sepult.* & dicemus infra in *cap. suam.*

^e *Chrisimatis, & Olei.*] Ut exponemus infra in *cap. ea que.*

^f *Consuetudini.*] Quatenus consuetudine introduci possit, ut aliquid recipi valeat pro Sacramentorum collatione, dicam proximo, commentario.

CAPUT VIII.

Idem ^a Concilio Lateran.

CUM in Ecclesiæ corpore omnia debeant ex charitate tractari, & quod gratis receptum est, gratis in pendi, horribile nimis est, quod in quibusdam Ecclesiis locum venalitas perhibetur habere, ita ut pro Episcopis, vel Abbatibus, seu quibuscumque personis Ecclesiasticis ponendis in sede, seu introducendis Presbyteris in Ecclesiam, necnon pro sepulturis^b & exequiis mortuorum, & ^c benedictionibus nubentium, seu aliis ^d Sacramentis aliquid exigatur; & ille, qui indiget, non possit ista percipere, nisi manum implere curaverit largitoris. Putant autem plures ex hoc sibi licere, quia legem mortis de longa invaluisse consuetudine arbitrantur; non satis, quia cupiditate cæcati sunt, attendentes, quod tantò ^e graviora sunt crimina, quantò diutius animam infelicem tenuerint alligatam. Ne igitur hoc de cætero fiat, vel pro personis Ecclesiasticis deducendis ad sedem, vel Sacerdotibus instituendis, sepeliendis mortuis, seu etiam nubentibus benedicendis, seu etiam aliis Sacramentis aliquid exigatur, districtius inhihemus. Si quis autem contrà hoc venire præsumperit, portionem cum Giezi se noverit habiturum, cujus factum exactio-
ne turpis muneris imitatur. ^f Prohibemus insuper, nè novi census ab Episcopis, vel Abbatibus, aliisvè Prælatibus imponantur Ecclesiis, nec veteres augeantur, nec partem reddituum suis usibus appropriare præsumant: sed libertates, quas sibi majores desiderant conservari, minoribus quoque suis bonâ voluntate conservent. Si quis autem aliter egerit, irritum quod fecerit, habeatur.

NOTÆ.

1. ^e **L** *ateran.*] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc titul. c. 8.* & extat textus hic in ipso Concil. Lateran. *can. 7.* ex quo canonem hunc transcribo.
- ^b *Sepulturis, & exequiis.*] Ut probavi in *cap. ad abolendam, de sepultur.* & dicam infra in *cap. suam.*
- ^c *Benedictionibus.*] De quibus latè egi in *cap. t. de secundis nuptiis.*
- ^d *Aliis Sacramentis.*] Non inde inferas, benedictionem nubentium esse Sacramenta, cum tantum sint orationes Ecclesiæ, ut probavi in *cap. 1. de secundis nuptiis,* quia dictio *aliis,* non est

semper repetitiva ejusdem casus, & qualitatis, ut probavi in *cap. 3. de clandest. despons.*

^e *Graviora.*] *Cap. nullus Episcoporum. 1. q. 1. cap. flegitia; 4. q. 7. cap. final. de consuet.*

^f *Imitatur.*] Undè colligitur, Giezi, qui à Naamo pro reddita sibi sanitate ab Elisæo, nomine ejusdem Elisæi munera petiit, ut refertur *lib. 4. Regum, cap. 5.* simoniacum fuisse; quod & similiter supponere videntur nonnulli Ecclesiæ Patres, dum peccatorem simoniacum cum eo conferunt, ut D. Ambrosius *lib. 4. in Lucam,* Cyrillus *carchesi 16.* Tarasius in *epist. ad Hadrianum.* Quibus adhaerent plures Theologi cum D. Thoma 2. 2. *quest. 103. art. 1. ad 4.* Abulensi in

dict. cap. 5. Regum, quest. 29. licet juxta animum ipsius Giezi in petitione munerum, hoc æstimandum esse noviter docuerit, Gibalinus de simon. qu. 6. consil. 16.

COMMENTARIUM.

^{3.} **EX** hoc textu sequens communiter deducitur assertio. *Consuetudo ut pro Episcopis, Abbatibus, & aliis Prelatis Ecclesiasticis ponendis in Sede, seu exequiis mortuorum aliquid exigatur, observanda non est. Probant eam textus in cap. non satis, cap. in tantum 36. cap. sicut 39. cap. Iacobus, hoc titul. cap. si quis obsecerit, 1. quest. 3. cap. quest. 13. quest. 2. cap. 2. de consuet. in 5. compil. ibi: Ad audientiam nostram noveritis pervenisse, quod prætextu cujusdam consuetudinis, ut dicitur, juramento firmata, à singulis, quos in Ecclesia vestra canonicari contingit, unum scyphum argenteum exigatis, & etiam extorquetis, ex fructus præbendarum suarum, nisi consuetudinem jam dictam adimpleant. donecando. Quia igitur consuetudo hujusmodi habere videtur speciem pravitatis, & continet turpitudinem manifestam, univertitati vestra districtius jubemus, ut prædictam consuetudinem irritari faciatis de cetero, ne ejus occasione aliquid exigatis, aut subtrahatis aliquibus suorum redditus præbendarum. Concil. Londinense apud Matthæum Paris. ad annum 1237. Innoc. II. in Synodo Romana, cap. 2. Joannes XXII. in extravag. Suscepti, de elect. Concil. Mogunt. celebratum anno 1549. cap. 42. Mediolan. sub Carolo Borrom. part. 2. cap. 1. Lateran. sub Innoc. III. cap. 3. cap. penult. de sepult. Gallo Cardinal. in suis constitutionibus quæ extant tom. 26. Concil. can. 2. Prohibemus etiam sub eadem excommunicatione, ne sacerdotes, vel clerici occasione alicujus consuetudinis pro baptismo, sepultura, benedictione, aliisque Sacramentis Ecclesiasticis aliquid exigere, vel extorquere præsumant, sed ea liberaliter, & sine difficultate studeant canonicè ministrare; moneantur tamen laici diligenter, ne qua proreveren-tia Sacramentorum devotio fidelium introduxit, ex avaritia velint aliquatenus revocare. Illustrant ultra congestos à Barboza in præfenti, Binsfeldius ad hunc textum, Hallier. de sacris elect. sect. 7. art. 4. per totum. Suarez de simon. tom. 1. lib. 4. cap. 60. Mancinus sacri juris controv. cap. 29. Roussellius lib. 5. histor. Pontif. jurisd. cap. 4. Sahagun in cap. final. de consuet. num. 32. Petrus Gregor. lib. 3. part. tit. 20. cap. 5. Chronius in notis ad textum in dict. cap. 2. de consuet. Germonius de sacror. immunit. lib. 1. in cap. 3. num. final.*

^{4.} **Impugnatur tradita assertio.**

Sed pro dubitandi ratione in præsentem assertionem ita insurgo. Consuetudinis non vilis auctoritas est, immò usque adeò sui valitura momenti, ut legitime præscripta juri scripto deroget, cap. quemadmodum, dist. 8. cap. contra jus, cap. placuit, dist. 32. cap. cum venisset, de eo qui mittitur in possess. cap. super eo, de cognat. spirit. cap. ad hæc consuetudo, de testibus, cap. ea noscitur, de his quæ sunt à Prelatis. Igitur et si per sacros canones prohibitum sit aliquid recipere pro inthronizationis, seu institutionis titulo; tamen si consuetudo legitime sit præscripta contra eosdem sacros canones, observari debet. Et talem consuetudinem legitimam, iustamque esse, probatur ex eo; nam quemadmodum apud Gentiles, quorum Republicæ bene ordinatæ, morataque erant, Magistratum venalitas omni mo-

do prohibebatur; tamen inthronistici nomina pecunia ultrò pendere solebat ab his, qui Magistratus inibant: cujus moris testis omni exceptione major est Plinius in Panegyrico ad Trajanum, ibi: *Superest ut ipse dispicias, an in omnibus civitatibus aliquid omnes, qui Buleuta leguntur, debeant pro introitu dare.* Et epist. 116. & 121. Symmachus lib. 4. epist. 14. & lib. 9. epist. 96. & lib. 10. epist. final. Et Claudius, qui postea Imperator, sextertios octoginta pro introitu novi Sacerdotii coactus fuit impendere. Suetonius in eo, cap. 9. Apuleius lib. 7. Metamor. Germonius dict. lib. 1. cap. 3. numer. final. quod & Scævola responso confirmatur in l. bis, §. alumno, & §. idem testator, ibi: *Pro introitu, ff. de legat. 3. quin & à Tullio in oratione pro Murena laudata est Candidatorum liberalitas, suffragatori populo munus edentium. Eundem Marcellus togata gentis morem observavit in l. publicis, ff. de condit. & demonstr. immò & apud Romanos moris fuit, ut aliquid pro introitu Sacerdotii erogaretur, ut refert Suetonius supra cap. 9. & ex eo notavit Kochier in face hist. cent. 2. cap. 7. Accedunt Ecclesie canones, in quibus similes consuetudines jubentur observari. Stephanus Papa relatus in cap. quia sancta, 63. dist. In electionibus pacta, pollicitationes, & juramenta de aliquo præfando irritaret, ut tamen consuetudines antiquas ab his exciperet. Innoc. III. in cap. ad Apostolicam, hoc titul. in conferendis Sacramentis pravæ exactiões fieri prohibet, & piæ consuetudines præcipit observari. Gallo Cardinalis, qui tempore Paschalis II. ab Episcopatu Bellovacensi ad Parisiensem translatus est, statuisse dicitur in ejus statutis, num. 2. ne sacerdotes, vel clerici occasione alicujus consuetudinis pro Sacramentis quipiam extorquerent: moneantur tamen laici, ne quod pro reverentia Sacramentorum devotio fidelium introduxit, velint aliquatenus revocare. Odo (ut ait Blesensis epist. 127. & 128.) Henrici II. Anglorum Regis, & Regis Francorum confanguineus, qui Alexandri III. tempore Parisiensem rexit Ecclesiam, in commun. præcept. Synod. cap. 2. consuetudines laudabiles pro sepulturis exigere permittit. Tandem Synodus Lingon. & aliæ relax. ab Hallierio de sacris elect. d. sect. 7. art. 4. piæ & laudabiles consuetudines in Sacramentorum receptione perfolvi solitas, exigere posse concedunt. Igitur & consuetudines observatæ pro Episcopodis, & Abbatibus ponendis in Sede, recipi valent, & observari debent.*

Quæ dubitandi ratione non obstante, vera est præsens assertio, pro cujus expositione præmittendum est, valde controversum esse apud DD. cui legi simonia opponatur, an videlicet divinæ, vel tantum ecclesiasticæ? Quam quæstionem læc disputant Victoria in relect. de simonia, 1. part. à numer. 9. Sotus lib. 9. de justit. quest. 5. Vasquez in 12. Div. Thome, disput. 98. numer. 3. Lessius lib. 12. de virtutib. cap. 35. Sayrus lib. 2. clau. cap. 5. num. 11. Cajetanus tom. 2. opusc. tract. 9. quest. 1. Aragon in 2. 2. quest. 100. art. 2. Gregorius de Valent. in ead. quest. punct. 5. Durandus in 4. dist. 25. quest. 5. Summista Verbo Simonia, Binsfeldius in præfenti rubric. notab. 12. Gibalinus de simon. quest. 4. & communiter placuit, omnem simoniam spiritualium bonorum repugnare juri divino, & naturali. Hadrianus quodlibet. 9. Sotus ubi supra: quod aperte probatur ex præcepto Domini nostri apud Matthæum cap. 10. *Gratis accepistis*

^{5.} *Simonia quo jure damnatur.*

accepistis, gratis date. Quæ verba ad hoc probandum communiter PP. expendunt, ut Gennadius Patriarcha, & PP. Synodi Constantinop. in epist. in totum orbem missa, his verbis: Dominus noster, & Deus, & Salvator, Iesus cum discipulis suis, quos per universum orbem hominum Doctores misit, Evangelii prædicationem præcepit manifeste, ut munus, quod ab se gratis accepissent, illud ipsi ceteris quoque mortalibus largirentur, proque illo neque as, neque argentum, neque aurum, nec ulla alias facultates, aut materiale possiderent. Cælestibus enim, & spiritualibus gratis terrena & caduca commutabilia non sunt. Et statim: Simplex, & manifestus huius mandati sermo est: nihil hic ambiguum, nihil supra caput nostrum: nihil hic opus suppositiva narratione. *Ame*, inquit, accepistis Sacerdotii dignitatem, pro qua, sive parvum, vel magnum quid dependistis, si hæc vendita est a me, venundate & vos eam aliis: quod si gratis accepistis, date & vos gratis. Facit exemplum Christi Domini dum eiecit de templo vendentes & ementes columbas: quod factum Salvatoris nostri in præsentem materia expendunt D. Augustinus tract. 19. in Ioannem, ibi: Simon illo ideo volebat emere Spiritum Sanctum, quia vendere volebat Spiritum Sanctum, & putabat Apostolos mercatores esse, quales Dominus flagello eiecit; talis enim ipse erat, & quod venderet, emere volebat: de illis erat qui columbas vendebant, etenim in columba apparuit Spiritus sanctus. D. Gregorius homil. 39. in Evangelio. Urbanus II. in cap. Salvator, Alex. II. in cap. ex multis 1. quest. 3. Leo IV. in cap. requiritis 1. quest. 7. Gregorius Nazianzenus seu Tarasius, in cap. qui studet 1. quest. 1. Unde simonia, quæ committitur in venditione beneficiorum Ecclesiasticorum, est iure divino prohibita, ut docuerunt Cajetanus in dict. quest. 1. tract. 9. Victorius supra Sotus dict. lib. 9. quest. 7. cap. 2. & expliat Binsfeldius in præsentem rubric. Vendere verò officia merè temporalia pertinet tantum ad ministerium Ecclesiæ, ut officia Sacristæ, Procuratoris, & Advocati, non simonia à iure divino prohibita, nec est propriè simonia; immò quædam irreligiositas, ut latè probat Gibalinus de simonia quest. 4. sect. 4. num. 1. Theophilus Raynaud. tom. 12. tract. mala e bonis, &c. lib. 2. sect. 1. cap. 1. etiam simonia est à iure divino prohibita emere, aut vendere ea, quæ habent ex dispositione juris humani, quod sint spiritualia, ut vendere calicem, ornamenta Ecclesiæ, & aquam benedictam, quantum ad id, quod est spirituale in eis, ut explicat Binsfeldius in præsentem rubric. notab. 12. quest. 4.

Deinde sciendum est, quod cum simonia jam à temporibus Apostolorum prohibita esset, ceperunt nonnullæ consuetudines, seu potius corruptelæ in Ecclesia introduci, per quas simonia palliata committebatur, sub eisque latebat ambitus, mercimonium quoddam sacre dignitatis sub nomine receptæ consuetudinis: ex quibus nonnullas referam in præsentem, & in cap. sicut, cap. Iacobus, cap. tua nos, hoc titulo. Et primò olim Episcopi in consecratione sua pauperibus populi aliqua largiebantur; cuius moris testimonium extat apud Cassiodorum lib. 9. ep. 15. in edicto Athalarici, in quo ad postulationem Joannis II. pecuniæ illius distribuendæ summa definitur his verbis: *Et quia omnia decet sub ratione moderari, nec possunt dici iusta, quæ nimia sunt, cum de Apostolice consecratione Pontificis intentio for-*

tasse pervenerit, & ad Palatium nostrum producta fuerit altercatio populorum, suggerentes nobis intra tria millia solidorum, cum collectione chartarum censemus accipere: à quibus tamen omnes idoneos (id est divites) rei ipsius consideratione removemus, quia de Ecclesiastico munere pauperibus est potius consulendum: alios verò Patriarchas (id est Archiepiscopos, ut notavit Baronius anno 533.) quando in comitatu nostro de eorum ordinatione tractatur, in prædictis conditionibus, atque personis intra duo millia solidorum iubemus expendere. In Civitatibus autem suis tenuissima plebi non amplius quam quingentos solidos se distributuros esse cognoscant. Reliquos accipientes, & edicti præsentis, & Senatus consulti nuper habiti pena constringat, sed & dantes canonum severitas persequatur. Vides sub ea elemosyna latuisse ambitum, & mercimonium quoddam sacre dignitatis: idcirco graviter in ipsam invehitur D. Gregorius lib. 7. indict. 2. epist. 112. ibi: Plerumque ergo adversarius animarum, dum non potest in his, quæ ad faciendum sunt prava, surrepere, callide specie quasi pietatis injecta nititur supplantare: suadet quoque, forsitan debere ab habentibus accipi, ut sit quod possit non habentibus erogari, dummodo vel sic venena mortifera elemosyna clarat obumbratione transfundat, &c. Omnino ergo metueda, & cavenda est hostis astutia, ne quos aperire nequit tentatione subvertere, latente telo levius valeat trucidare. Etiam receptum fuit, ut Episcopi, Archidiaconi, Decani, vel alii, à quibus in possessionem mittebantur, munera quædam in thronistica, seu pro investitura perolverent: de qua prava consuetudine, et tanquam de simoniaca hæresi, reprehensus fuit Ivo Carnotensis à Richardo Albanensi S. A. L. ut ipse refert epist. 33. eò quod pro consuetudine antiqua aliqua publicè exigent Decanus, Cantor, & alii ministri ab his, qui Canonici fiebant: quam consuetudinem & suis temporibus vigere in Senonensi Metropoli testantur Hallier. ubi supra, Chopinus lib. 1. sacre pol. tit. 8. quam improbarunt Alex. III. in præsentem, & Innocent. III. in c. in tantum, infra hoc titul.

His ita animadversis ratio præsentis assertio- nis ex eo provenit, nam cum per sacros canones non solum improbata sit consuetudo, quæ iuri divino, vel naturali opponitur, verum etiam quæ Sedis Apostolicæ auctoritati obstat, vel Canonis obviat institutis, cap. sacrosancta, 12. dist. cap. consequens dist. 8. cap. final. de consuet. & mala consuetudo, tanquam corruptela improbanda sit, cap. que contra, cap. à veritate, cap. si consuetudine, 8. distinct. & injustum, atque illicitum sit pro qualibet re spirituali, ut est investitura, seu institutio corporalis in Sede, pecuniam accipere, ut probavi supra in cap. 1. ideo in præsentem Alexander quamcumque consuetudinem, per quam pecunia exigitur pro Episcopis, Abbatibus, vel aliis Prælatibus ponendis in Sede, ut corruptelam improbat, ac condemnat.

Nec obstat dubitandi ratio, cui facile respondetur ex supra traditis; nam cum simonia prohibita sit à iure divino, vel Ecclesiastico, juxta distinctionem supra adductam, & nulla possit legitima, ac rationabilis præscribi consuetudo contra jus divinum, vel contra prædictam Ecclesiæ prohibitionem; ideo consuetudo, seu potius corruptela in præsentem ab Alexandro improbat. Nec obstant juris testimonia, Sanctorum que PP. sententiæ, in quibus consuetudo aliquid exigendi pro

rebus

7.
Tradi-
tura
ratio deci-
dendi.

8.
Dissol-
vitur
dubitandi
ratio.

rebus spiritualibus laudabilis dicitur, & observari jubetur: pro quorum solutione, omiffis variis distinctionibus traditis à Luna, & Arellano lib. 5. *Animom.* 3. discrimen constituendum est inter consuetudinem, quæ initium habuit à gratuitis fidelium oblationibus ex mera eorum liberalitate; & inter eam, quæ ex potestate, & exactione originem trahit: priori casu consuetudo laudabilis observanda est, cum non possit in ea considerari aliquo modo pretium rei spiritualis, & per consequens simonia: quo casu exaudiendus est canon. 29 Concilii Exoniensis tempore Honorii III. ibi: *Firmiter inhibemus, ne pro aliqua pecunia denegetur sepultura, vel baptisimus, vel ali-quod Ecclesiasticum Sacramentum, vel etiam matrimonium contrahendum impediatur; quoniam si quid pia devotione fidelium consueverit erogari, semper hoc postmodum volumus per ordinarium loci Ecclesiam custodiam exhiberi.* Secundo vero casu consuetudo ut corruptela damnatur, cum turpe lucrum contineat sive ex objecto suo, sive ex circumstantiis: & ita nec ejus diuturnitas excusabit dantem à culpa, nec sufficit ut juri ipsam reprobanti derogetur, cap. non satis, hoc titul. Tri-

dent. *sess. 24. de reform. cap. 14.* Etiam distinguendum est inter consuetudinem, quæ etiam habuit principium ab exactione, non tamen ut pretium rei spiritualis, sed in sustentationem ministrorum Ecclesiæ introducta fuit; & inter eam, quæ ut pretium ipsius officii, seu beneficii penditur. Primo casu consuetudo servanda est, immò & cogendi erunt parochiani ad similes præstationes virtute consuetudinis præscriptæ, tam per iudices Ecclesiasticos, quam sæculares, si per viam violentiæ similis quæstio ad Regales Cancellarias deferatur, ut docuerunt Chopinus ubi *suprà*, Rebuffus in *concord. titul. de public. concubin. §. quia verò.* Secundo verò casu ut corruptela talis consuetudo omninò improbatur: juxta quas distinctiones accipiunt jura, tam pro confirmatione præsentis asserctionis, quam pro dubitandi ratione allata, Gibalinus de *simon. quest. 18. consuet. 13. & sequenti*; Hallierius *dist. sess. 7. art. 4.* quatenus tamen talis consuetudo ex actu facultativo præscribi possit, & parochiani ad eam observandam teneantur, exponit Binsfeldius in *cap. ad Apostolicam 42. hoc titul.*

CAPUT IX.

Alexander III. ^a *Vigilien. Episcopo.*

CUM sit Romana Ecclesia, cui licet immeriti præsidemus, Mater Ecclesiarum omnium, & ^b magistra, cogimur ex debito suscepti regiminis, prout nobis Dominus ministraverit, respondere consultationibus singulorum, ut dubiæ quæstiones Apostolicæ Sedis providentiâ penitus enodentur. Quæstivisti autem Frater Episcopo, tuæ Fraternalitati rescribi, utrum pro Ecclesiarum ^c consecratione quidquam præter procurationem habere debeat. Et nos consult. tuæ taliter respondemus, quod nihil pro Ecclesiarum consecratione potes, vel debes præter ^d procurationem exigere: sed procurationem moderatam, cum ^e Apostolus dicat: Nemo cogitur suis stipendiis militare; ab eadem Ecclesia exigere potes.

NOTÆ.

1. ^a *Vigilienf.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titul. cap. 9. & post Concil. Later. pari. 2. cap. 4. De Vigilienf. Ecclesia nonnulla adduxi in c. 8. de *atate & qualis.*
^b *Magistra.*] Ut probavi in cap. 2. de *summa Trinitate.*
^c *Consecratione.*] De qua, & ejus cæremoniis egi in cap. 3. de *consecr. Eccles.*
^d *Procurationem.*] Procuratio quid sit & cui debeatur, exposui in cap. cum *Apostolus, de censibus.*
^e *Apostolus.*] *Ad Corinth. cap. 9.*

COMMENTARIUM.

2. **E**Piscopis ratione characteris Episcopalis competere facultatem consecrandi Ecclesias, probavi in cap. 1. cap. *aquam, de consecr. Eccles.* Circa expensas verò, & sumptus consecrationis, legimus in ejus solemnitate pauperibus annonam erogatam fuisse. D. Gregorius *epist. 54. ibi: Quia cella tenuitas exigit debere nos in ipsa diei festivitase concurrere: propterea volumus, ut ad celebrandam dedicationem dare debeas ad erogandum pauperibus in aur o solidos decem, vini amphoras trigim-*

ta, annona modios ducentos, olei orcas duas, vervecis duodecim, gallinas centum, quæ tuis possint rationibus impuari. Immo Reges, ac Principes, Episcopis, ac Sacerdotibus, quando Edes sacra ab eis constructuebatur, donaria impertiebatur, ut de Cintulpho Rege Merciorum refert Matthæus Westmonasteriensis, ad annum 798. ibi: *In conventu tredecim Episcoporum nullus largitatis passus est repulsam, dum singulis reseclis marisupis hinc ababant. Et statim: Nam præter illa xenia, quæ optimates susceperant inestimabilis pretii, & numeri, in utensilibus, vestibus, equis lectissimis, omnibus, qui agros non habebant, libram argenti, Presbyteris marcã auri, Monachis solidum unum, & postremo multa universo populo erogavit. Quæ donaria, si non exigenda, oblata tamen respuenda non esse docuerunt PP. Concilii Brachar 2. Cabilon. relati in cap. *construimus. quest. 1. cap. placuit. quest. 2.* undè ex iis oblationibus pro consecratione Ecclesiarum factis Episcopum omnibus bonis, ac facultatibus exutum victitasse legimus apud Hermoldum in *chron. Sclavorum, libro tertio, cap. 21. ibi: Harticus Bremensis Episcopus, necessitate compulsus ministerialium redditus Episcopales per triennium abjuravit, ut infra tempus illud omnia ex integro solverentur: Episcopus verò ex his, quæ de cathedralico, vel consecratione altarium consequi poterat,**